

ZAVETIŠČE ZA ZAPUŠČENE ŽIVALI LJUBLJANA

Marko Oman, vodja zavetišča: »*Premalo dosledni smo pri sterilizacijah in kastracijah mačk.*«

MAJA TEKAVEC, FOTO: ARHIV ZAVETIŠČA ZA ZAPUŠČENE ŽIVALI LJUBLJANA

Občina Tržič je v skladu z [Zakonom o zaščiti živali](#) zapuščenim živalim na območju občine dolžna zagotoviti pomoč, oskrbo in namestitev v zavetišču. Za izvajanje navedene javne službe ima Občina Tržič sklenjeno pogodbo z [Zavetiščem za zapuščene živali Ljubljana](#).

Zavetišče za zapuščene živali Ljubljana je največje zavetišče v državi in je bilo ustanovljeno 4. oktobra 2002, na svetovni dan živali. Ustanovila ga je Mestna občina Ljubljana za lastne potrebe oskrbe zapuščenih živali. Letno tu začasno zatočišče najde okrog 2.000 živali. Največkrat gre za zapuščene mačke, število zapuščenih psov pa se manjša. V skoraj 19 letih delovanja so v ljubljanskem zavetišču oskrbeli že več kot 35.000 zapuščenih živali. O samem delu smo se pogovarjali z vodjem zavetišča Markom Omanom.

Nedolgo nazaj ste otvorili novo zavetišče za mačke. Koliko jih sprejmete letno in za kakšne mačke gre – odvržene, mladiče?

V zadnjih letih letno sprejmemo od 1.500 do 1.800 mačk. V tekočem letu smo sprejeli že več kot 1.320 mačk. Veliko večino zapuščenih mačk predstavljajo neželeni, izgubljeni mladiči. Okrog 40 % je tako imenovanih prostoživečih mačk, ki živijo prosto v okolju, so praviloma samooskrbne oziroma neodvisne od človeka. Tem mačkam s pomočjo občanov zagotovimo ulov, oskrbo v zavetišču, ki zajema klinični pregled, sterilizacijo in kastracijo (če so zdrave) oziroma drugo primerno veterinarsko oskrbo, označitev v uho in vrnitev v okolje. Mladiče in mačke, ki niso prostoživeče, po oskrbi v zavetišču oddamo novim skrbnikom.

Koliko časa pa je žival v oskrbi pri vas? V enem izmed intervjujev ste dejali, da nekateri čakajo na skrbnika tudi več let?

V zavetišču v Ljubljani zdravih živali ne evtanaziramo. Živali ostajajo v zavetišču, dokler jim ne najdemo primernega posvojitelja, nekatere tudi več let. Pes Tarzan je na posvojitelja čakal kar pet let in pol, a se je splačalo, saj sedaj neizmerno uživa v novem domu. Večina živali dobi priložnost v dobrih dveh mesecih od sprejema, je pa precej odvisno od njihovega stanja ob sprejemu, starosti in morebitnih posebnosti.

Ko pride k vam zapuščena žival, kakšen je nadaljnji postopek? Npr. nekdo najde želvo sredi ceste v bližini svojega doma, lastnika niso našli, dostavijo jo k vam in vi potem ...?

Vsak postopek se začne s prijavo občana. Torej, ko občan najde žival, najdbo prijavi zavetišču. Zavetišče najdbo zabeleži in preveri, ali žival kdo pogreša. Zavetišče torej sprejema tudi prijave pogrešanih živali. Če je žival pogrešana, povežemo najditelja s skrbnikom živali in žival se hitro – že na terenu – vrne domov. Na tak način se domov vrne približno petina prijavljenih najdenih živali.

Če žival ni pogrešana, jo sprejmemo v zavetišče. Ob tem zabeležimo vse podatke o najdbi in takoj preverjamo morebitno označenost z mikročipom oziroma iščemo morebitne druge znake lastništva (tetovaža, podatki na ovratnici ...). Če lastništvo ugotovimo, skrbnika obvestimo o najdbi in sprejemu živali ter jo v najkrajšem možnem času vrnemo. Neprimerljivo veliko prednost pri tem ima mikročipiranje oziroma registracija živali, saj na podlagi mikročipa žival lahko vrnemo že v nekaj

urah. Kar tri četrtine psov se tako vrne domov in vsi so zelo veseli. Žal pa te sreče nimajo predvsem mački, ki le redko najdejo svojega skrbnika. Pa ni potrebe, da je tako. Mikročipiranje je namreč mogoče tudi za mačke in druge hišne živali, tudi želve.

Če skrbnika ni moč ugotoviti, živali fotografiramo in objavimo na spletnih straneh zavetišča. V nekaj primerih skrbniki sami prepoznajo izgubljenega žival, nas obvestijo in jo pridejo iskat. Veliko pa jih ostane v zavetišču in jih oddamo novemu skrbniku.

Kaj svetujete v takem primeru?

Vsem najditeljem svetujemo, da o najdeni živali najprej obvestijo zavetišče. Morda ni zapuščena, je le izgubljena in jo njen skrbnik že išče za vokalom. Preverite ovratnico ali oprsnico, morebiti je na njej naveden kontakt skrbnika. Enako svetujemo vsem, ki žival pogrešajo. Izginotje prijavite zavetišču, morda jo je kdo že našel. Vsekakor pa odsvetujemo, da žival takoj odnesete domov in obdržite, misleč, da jo je nekdo nalašč zavrzel. Pokličite zavetišče in dogovorili se bomo, kako naprej.

Kar nekaj živali ste sprejeli tudi iz naše občine Tržič. Kakšni so bili razlogi?

Veliko večino sprejetih živali z območja občine Tržič predstavljajo mačke, pretežno prostoživeče mačke. V letu 2020 smo jih sprejeli 78, v tekočem letu pa že skoraj 90. Prostoživeče mačke po oskrbi v zavetišču (sterilizacija oziroma kastracija, odpravljanje parazitov in oznaka v uho) vrnemo na mesto ulova. Izgubljene živali vrnemo lastniku, zapuščene pa oddamo novemu skrbniku.

Kako se soočate s primeri mučenja živali? Predvidevam, da v vaše zavetišče sprejmete tudi kako žival, ki je živela v neustreznih pogojih?

Vse primere suma mučenja živali obravnava pristojni veterinarski inšpektor. Če občani opazijo slabo skrb za živali, naj to takoj prijavijo pristojnemu območnemu uradu UVHVVR Kranj:

Kranjska cesta 16
4202 Naklo
04 231 93 00
OU-Kranj.UVHVVR@gov.si

Veterinarski inšpektorji nato v uradnem postopku odločajo, ali se žival pusti in skrbniku naloži odpravo nepravilnosti, v hujših primerih pa se skrbniku žival tudi trajno odvzame in namesti v zavetišče. V zavetišču tako žival najprej oskrbimo in potem pripravimo za vrnitev v družbo oziroma posvojitev v nov dom.

Veliko se razpravlja o Zakonu o zaščiti živali. Kakšna je po vašem mnenju naša zakonodaja na tem področju?

V zadnjem obdobju je bilo na področju dobrobiti živali veliko storjenega. Odgovornost družbe se iz leta v leto izboljšuje. Smo ena redkih držav na svetu, ki nima prostoživečih psov. Psi imajo znanega skrbnika, so mikročipirani in registrirani. Zapuščenih psov je vse manj. Slabše urejena ostajata le še pravilna vzgoja in socializacija, saj sta neobvladljivost in neželjeno vedenje psa vse pogostejša razloga za predajo v zavetišče.

Žal pa tolikšne stopnje odgovornosti ne dosegamo pri drugih hišnih živalih. Premalo dosledni smo pri sterilizacijah in kastracijah mačk, zato so v času sezone zavetišča še vedno polna mačjih mladičev. Lastniku vrnemo kar tri pse od štirih izgubljenih, mačke pa le redke. Le okrog 2 % sprejetih mačk

vrnemo skrbnikom. Če je mačka čipirana, je ta verjetnost veliko večja. Mikročipiranje in registracija mačk sta namreč že mogoča in ju toplo priporočamo. Občani lahko registracijo živali preverijo pri svojem veterinarju.

Precej podobno je tudi pri drugih hišnih živalih. Tudi njih je že mogoče mikročipirati. Velik izziv pri njih predstavlja raznovrstnost in posledično zelo širok spekter specifičnih pogojev oskrbe. Kar nekaj izmed njih je nevarnih – strupenih ali nevarnih zaradi svoje velikosti, moči. Tudi tiste, ki so na videz povsem nedolžne, kot so na primer želvice, lahko povzročajo velike težave, saj zaradi zapuščanj oziroma izpuščanj v naravo izpodrivajo domorodne vrste in jih ogrožajo. To področje je s predpisi še precej slabo urejeno, niti še ni zagotovljenih ustreznih pogojev za reševanje te problematike. Med prvimi koraki je zagotovo ustanovitev primerno usposobljenega zavetišča. Zaradi specifičnosti prostorskih zahtev in usposobljenosti kadra bi bilo povsem dovolj eno zavetišče v središču države ter morda dve ali tri regijsko porazdeljena zavetišča.

Med bolj perečimi nerešenimi zadevami pa je za zavetišča tudi neurejenost financiranja. V zavetišču Ljubljana že sedaj ne evtanaziramo zdravih živali in smo se za ukinitvev evtanazije zavzemali že desetletje nazaj. V noveli Zakona o zaščiti živali je ta predlog upoštevan, kar pozdravljamo. Ni pa zagotovljenega financiranja. Živali morajo jesti, potrebujejo oskrbo in prostor tudi po 30. dnev. Doslej smo v zavetišču Ljubljana oskrbo živali zagotavljali z lastnimi sredstvi ter z donacijami posameznikov in podjetij. A tako zbranih sredstev je iz leta v leto manj.

Kakšen je odstotek posvojitve pri vas in kaj je po vašem mnenju recept za uspešno posvojitvev?

V zavetišču Ljubljana prej ali slej oddamo vse živali. Zdravih živali ne evtanaziramo, niti tistih z manjšimi zdravstvenimi težavami, ki jih je moč z malo truda povsem obvladovati. V posvojitvev tako oddamo dobro četrtno sprejetih psov (vse tiste, ki jih ne vrnemo lastniku). Delež posvojenih mačk je večji in se v zadnjih letih giblje okrog tretjine vseh sprejetih mačk. Dobrih 40 % mačk se namreč vrne v okolje kot prostoživeče mačke. Skupno vsako leto v posvojitvev oddamo okrog 600 živali.

Postopek posvojitve je zastavljen tako, da skušamo najti čim boljše ujemanje med posvojiteljem in živaljo. Najprej nas zanima, kaj kandidati pričakujejo od posvojene živali, kakšen stil življenja imajo in kaj živali lahko nudijo. Temu pa potem skušamo najti najustreznejšo žival. Izgled je na zadnjem mestu seznama želja. Naša želja je namreč čim boljše ujemanje med izbrano živaljo in posvojiteljem, saj je to ključ od uspešne posvojitve. Pomembno je tudi, da je posvojitvev dobro premišljena poteza in usklajena odločitev vseh članov družine ob zavedanju, da se odločamo za živo bitje, ki bo odvisno od nas naslednjih 10 do 15 let.

Kako pa je z izborom imen za živali?

Imena v večini primerov dajejo zaposleni po trenutnem navdihu. Imamo pa tudi narejene sezname, saj včasih domišljiji zmanjka prostora. Nekatere poimenujejo kar najditelji. Vse več imen pa predlagajo otroci na počitnicah v zavetišču, ki so tudi novost minulega poletja, novost v novem zavetišču in še ena zgodba o uspehu.

Imate veliko število podpornikov. Kako vse vam pomagajo in kako vam lahko pomagajo tudi naši bralci?

V zavetišču si najbolj želimo posvojiteljev, da živali čim prej dobijo nov odgovoren dom. Bralci, ki razmišljajo o posvojitvi živali, so toplo vabljeni.

Na Tržiškem je še kar nekaj prostoživečih mačk, ki niso oskrbljene. Bralci nam lahko pomagajo pri skrbi za prostoživeče mačke, in sicer z ulovom za namen sterilizacije oz. kastracije. S tem preprečimo kotitve neželenih mladičev in še večje število mačk na ulici. Za informacije naj se zainteresirani obrnejo na zavetišče.

Bralci lahko všečkajo Facebook stran zavetišča, kjer so objavljene fotografije živali za posvojitev, jih posredujejo prijateljem, znancem, morda se kdo odloči za posvojitev.

Bralci lahko pišejo zgodbe o tem, kako so našli žival, ji pomagali, jo posvojili ter s tem vzpodbujajo druge.

Bralci lahko delijo svoje dogodivščine s posvojenimi živali iz zavetišča čim širše in tako vzpodbujajo posvojitve živali iz zavetišča.

Bralci lahko osveščajo bližnje, prijatelje, sosede o odgovornem odnosu do živali in tako pomagajo k večanju odgovornosti celotne družbe in zmanjšanju števila zapuščenih živali.

Lahko po svojih zmožnostih pomagajo s finančnimi prispevki na **transakcijski račun Zavetišča za zapuščene živali Ljubljana:**

SI56 0126 1603 0380 391

BIC: BSLJSI2X

sklic: 00365 (sklic je pomemben, da vemo, da je donacija za zavetišče)

koda namena: CHARITY

Lahko pomagajo z materialnimi donacijami, na primer s hrano za živali (predvsem mačje mladiče), rjuhami, brisačami in drugo podobno tkanino, ki jo namenimo za posteljice živalim, z opremo za živali, ki je ne potrebujejo več, a je še povsem delujoča ...

Vsi, ki želite pomagati, nas lahko vsak delovnik pokličete in z veseljem se pogovorimo z vami, kako si lahko pomagamo. Vsaka pomoč bo zagotovo dobrodošla.

Ne kupujte, raje posvojite.

Kontakt (zavetišče)

Zavetišče za zapuščene živali Ljubljana

Gmajnice 30

1000 Ljubljana

Tel.: + 386 (0)1 256 02 79

Faks: + 386 (0)1 256 59 80

E-mail: info@zavetisce-ljubljana.si